

raca dlijeta prikazao rasne tipove mornara, kapetana i dalmatinskih zagoraca, koje je viđao u svagdašnjoj vrevi šibenske luke. Najbolje je njegovo skulptursko djelo kapela i raka sv. Staša u splitskoj katedrali (g. 1448). Na svečevoj raci su četiri sveta naučitelja crkve koji nemirnim kretnjama kao da izlaze iz pretijesnih okvira; a u sredini je veoma dramatično Bičevanje Krista, koji snažnim zamahom glave meštrovićevskog izraza udara o stup.

Majstor Juraj prelazi i po svojem značenju i po svojem uplivu granice provincijske umjetnosti. Njime je Dalmacija kamatima vratila, što je primila od Italije. Njegova je umjetnost prešla Jadran i on nam je ostavio lijepih tragova svoje djelatnosti na suprotnoj obali u Ankoni. U Dalmaciji pak njegov se je pravac čvrsto ukorijenio za više decenija u domaćim radionama od Raba do Kotora. To je razumljivo. Iz čitave pokrajine, iz grada i sa sela, dolazili su u Šibenik, gdje je Juraj rukovodio gradnjom velebne katedrale, graditelji i klesari da pod vodstvom majstora Jurja izuče zanat. Brojne palače, balkoni i portali, pa crkve i crkveni namještaj diljem dalmatinske obale pokazuju tipične kapitule majstora Jurja s bujnim, kao plamen živim lišćem i kapitule sa dvostrukim redom lišća, što se kao pod udarom vjetra sagiba u protivne smjerove. I slobodni Dubrovnik primio je Jurjevu gotiku: sva raskoš njegove umjetnosti prosuta je u klausturu Bijelih fratara u ovom gradu (oko g. 1480) i u prozorima Dvora.

Između vrlo brojnih đaka i pomagača majstora Jurja, koji nose listom hrvatska imena, ističe se Andrija Aleši rodnom iz Drača u albanskom primorju. Podatne i nesamostalne naravi, Aleši je najprije radio u gotičkim oblicima majstora Jurja, a potom se je priključio Nikoli Firentincu, donosiocu renesanse u Dalmaciju, te je od njega, barem dijelom, prisvojio renesansne oblike. I tako je Aleši, koga u skulpturi lako prepoznamo po kipovima mlohavih mišića i dugoljaste glave, postao predstavnikom zanimljive prelazne faze u umjetnosti našeg primorja. Aleši je u mješanom gotičko-renesansnom slogu podigao krstionicu katedrale u Trogiru (g. 1467) i lijepu palaču Korijolana Cippico, učenog pisca i mecene umjetnosti u istom gradu (oko g. 1470).

Renesansa se je javila u Dalmaciji gotovo u isto vrijeme kao u Mlecima t. j. koncem šezdesetih godina XV vijeka. Dok je slavni firentinski majstor Michelozzo bio zaposlen utvrđivanjem grada Dubrovnika strašna eksplozija iz temelja je rasklimala zgradu kneževa Dvora majstora Onofrija (g. 1463). Michelozzu je bilo povjereno, da na brzu ruku napravi nacрте obnove propalog Dvora. Po njegovom odlasku mora da su, po ostavljenom nacrtu ili modelu, bile izvedene krasne polukružne arkade trijema kojima je Michelozzo, baš na čas, unio u Dubrovnik mladenačku vedrinu prve firentinske renesanse.